

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

*До 110-річчя КНЕУ
До 25-річчя факультету МЕіМ*

**СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
В МОВНІЙ ОСВІТІ СУЧАСНОГО ВНЗ**

**Збірник матеріалів
III-ї Міжнародної
науково-практичної конференції**

**21 березня 2017 р.
КИЇВ**

УДК 37.013.43:81:378.4
ББК 74.484.4я431
С 83

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»
Протокол № 8 від 11 травня 2017 р.*

Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ [Електронний ресурс]: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (21 березня 2017 р.). — К.: КНЕУ, 2017. — 415 с.

У збірнику представлені матеріали презентаційних доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, у яких значну увагу приділено лінгвістичному компоненту міжкультурних комунікацій, дотриманню європейських стандартів у мовній підготовці фахівців нового покоління, що передбачає широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій та усвідомлення міждисциплінарної важливості іншомовних комунікативних компетенцій у програмі інноваційного розвитку дослідницького університету.

The collection of the articles highlights theoretical and practical issues in the sphere of intercultural communications and outlines modern transformational trends within national language teaching strategies. Special emphasis is put on the research dealing with linguistic modelling of intercultural communication in modern globalized world where the academic process is viewed as a multi-dimensional entity, which embraces scientific and educational, cultural and business aspects organised around the linguistic dimension.

Редакційна колегія

І.А. Колеснікова — д.філол.н., проф. (голова); М.М. Гавриш — к.філол.н., доц. (відповідальний редактор); Irina Gvelesiani, PhD, Tbilisi State University (Georgia); І.А. Синиця — д.філол.н., ст.наук.співроб.; Ю.М. Друзь — к.пед.н., доц.; А.В. Капуш — к.філол.н., доц.; Л.С. Козловська — к.філол.н., доц.; А. Новацький — к.філол.н. (Польща); О.В. Капустіна — к.пед.н., доц.; Л.О. Случайна — к.політ.н., доц.; Г.М. Сюта — к.філол.н., ст.наук.співроб.; О.Л. Шевченко — к.філол.н., доц., Е.І. Щукіна — к.пед.н., доц.

Технічний супровід

А. Заінчуковська, І. Фещук, М. Алейнікова.

*Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», тел. 371-61-74*

Загальну редакцію здійснено із збереженням авторського стилю

*Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», тел. 371-61-74*

<i>Печенікова Л.М.</i>	Соціолінгвістичний аспект міжкультурної комунікації	179
<i>Сініцина Н.М., Капустіна О.В.</i>	Роль фразеологізмів у сучасному діловому дискурсі	182
<i>Томіліна Ю.М.</i>	Моделювання завдань з англійської мови засобами інформаційних технологій	187
<i>Чезганов С.А.</i>	Лінгвокультурні компетенції як актуальна складова у моделі професійної підготовки іноземних студентів-економістів	192
<i>Черемська О.С.</i>	Застосування функціонально-комунікативного підходу до навчання української мови як іноземної у новому підручнику для польських студентів-україністів	194
<i>Чуркіна О.В.</i>	Cross-Cultural Approach in Modern Foreign Language Education	199
ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ		
<i>Андрійко І.Ф., Андрійко В.І.</i>	Формування міжкультурної компетенції в письмі у студентів-початківців економічного ВНЗ	205
<i>Бедько І.В.</i>	Міжкультурна компетенція як необхідна умова розвитку інноваційних процесів у навчанні української мови як іноземної	210
<i>Дмитренко О.П.</i>	Моделі комунікативних процесів на базі німецької мови	216
<i>Деяк М.Ю.</i>	Шляхи та методи запровадження інноваційних технологій навчання студентів-економістів фахової англійської мови у контексті підвищення конкурентоспроможності українських фахівців	225
<i>Дьолог О.С.</i>	Особистісно-орієнтований підхід до навчання української мови як іноземної у межах нових навчальних технологій	231
<i>Гавриш О.О.</i>	Методи дослідження мовних контактів	236
<i>Касьянова Л.С., Овчіннікова О.І.</i>	«SMALL TALK» як складова професійної іншомовної підготовки студентів економічних спеціальностей	240
<i>Кондрук І.В.</i>	Формування мотивації студентів в умовах інформаційного суспільства	245
<i>Копил Г.О.</i>	Діалогічне мовлення у процесі формування інтеркультурологічної компетенції майбутніх фахівців із міжнародної економіки	248
<i>Корнева З.М.</i>	Принцип урахування різних варіантів англійської мови у навчанні студентів технічних ВНЗ	255
<i>Кривич Н.Ф.</i>	Прийоми інтерактивних технологій як засіб формування командної взаємодії в групі	261
<i>Лагодинський О.С.</i>	Компоненти індивідуального стилю вивчення іноземної мови студентів ВНЗ	263
<i>Маркова О.В., Шматок Т.Г.</i>	Методи навчання дивергентного мислення як один із альтернативних підходів до розв'язання проблем при вивченні іноземної мови у сучасному економічному ВНЗ	269

Томіліна Ю.М.
викладач англійської мови
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

МОДЕЛЮВАННЯ ЗАВДАНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті розкрито підходи до використання інформаційних технологій у навчанні студентів коледжу. Показано доцільність застосування інформаційних ресурсів у різних формах навчальної роботи. Наголошено на поєднанні моделей роботи для успішного опанування навчальним матеріалом та його контролю.

Ключові слова: форми роботи, модель, навчальна робота, мережа, англійська мова.

Abstract. The article deals with approaches to the use of information technology in teaching college students. The expediency of the use information resources in different forms of educational work was shown. Emphasized the combination of models for successful mastery of educational material and control.

Key words: forms of work, model, academic work, net, English.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації суспільства важливим є володіння інформацією, здатність обмінюватися нею, самостійно набувати знання, уміння й навички. Це зумовлює необхідність перебудови всієї системи освіти, змінює освітні запити щодо підготовки й розвитку сучасного спеціаліста. Проблему впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, як засвідчує аналіз та дослідження сучасної науково-методичної літератури, присвячена низка праць українських учених (В. Андрієвська, Н. Олефіренко, І. Аносов, Н. Бичкова, М. Жалдак, М.Згуровський, В. Кухаренко, Н. Морзе, С. Раков та ін.).

Однак, незважаючи на значний внесок у теорію і практику мовної освіти та широту охопленої проблематики, існують розбіжності у підходах до процесу навчання, зокрема потребують трансформації форми і методи та засоби навчання з урахуванням індивідуальних можливостей, інтересів та запитів майбутніх фахівців іноземної мови в умовах коледжу.

Мета розвідки — розкрити підходи до моделювання навчальних завдань з англійської мови засобами новітніх мережевих технологій. Завдання статті — показати поєднання форм роботи у навчанні англійської мови засобами ІКТ.

Аналіз останніх джерел. У період глобалізації інформаційного середовища важливим є питання доступності учасників навчального процесу до змісту матеріалу з іноземної мови, контролю умінь і навичок. Нині відбувається накопичення досвіду, пошук шляхів підвищення якості навчання і нових форм використання ІКТ у різних навчальних процесах. На думку В. Жалдака, впровадження ІКТ, зокрема використання комп'ютерних навчальних програм на заняттях, доречно проводити трьома етапами [4, с. 24—25]. Існує твердження, що використання технологій сприяє удосконаленню навичок самостійної роботи студентів в інформаційних базах даних, мережі Інтернет, робить процес навчання цікавим та змістовним, підвищує активність студентів відео- та аудіоінформацією

[8].

Вважаємо вагомими здобутки Л. Бичкової про важливість використання технічних засобів для контролю знань [3, с. 13]. Дослідниця наголошує на використанні музичних періодів під час занять або поетичних уривків, на зразок: «перед переглядом відеофільму «Лондон» подати музичний вступ, а під час перегляду фільму доцільно прослухати відомий вірш О. Уальда «Симфонія у жовтих нотах» («*Symphony in Yellow*») [3, с. 10–11].

Цінним для нашого дослідження є групування інформаційних джерел, запропоноване дослідницею О. Зубченко [21], що ґрунтується на аналізі інформаційних джерел агенції *Becta* та *NGFL*, на чотири категорії за такими характеристиками: 1) за типом мережі: локальні мережі, Інтранет та Інтернет; 2) за типом надання освітніх ресурсів: суспільний та національний, грі для навчання; 3) за використанням ресурсів мережі: електронна пошта, веб-сайти, відеоконференція; 4) за типом (стандартом) підключення: *ISDN*, *Broadband*, бездротова комп'ютерна мережа (бездротовий Інтернет). Так, *локальні мережі* об'єднують комп'ютери та інше електронне обладнання і дають можливість швидко обмінюватися інформацією та спільно застосовувати мережеві ресурси в межах певної території [6, с. 70].

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання іноземної мови засобами ІКТ сприяє розвитку не тільки умінь і навичок усного і письмового мовлення, навичок читання та аудіювання, але й формуванню інформаційних умінь студентів, на зразок: 1) користуватися програмою розпізнання мовлення: введення відповідей за допомогою мікрофона; 2) брати участь в інтерактивних діалогах із комп'ютером; 3) читати графіки візуалізації мовлення (вимови); 4) працювати з анімаційними роликами, які демонструють артикуляцію звуків; 5) планувати заняття за допомогою комп'ютера; 6) діагностувати, корегувати, оцінювати свої знання за допомогою комп'ютера; 7) користуватися *SmartStat* — технологією, яка допомагає визначити готовність до іспитів тощо.

Зауважимо, що контроль розуміння на слух із вибором варіанту відповіді може відбуватися тільки в друкованих вправах. Адже оперативна пам'ять індивіда недостатня для утримання трьох-чотирьох можливих варіантів відповіді, тим більше порядку їх слідування один за одним. Тому до завдань, які доцільно використовувати із залученням комп'ютера, є вправи на вибір із декількох варіантів тверджень, вставляння необхідних мовних одиниць у друкований варіант тексту із пропусками, поєднування. Окрім того, для ефективного навчання студентів засобами відеофонограми величезне значення має сприймання ними інформації одночасно слуховими і зоровими каналами.

Використання ІКТ на заняттях з іноземної мови можна систематизувати за такими критеріями, як-от: 1) за діапазоном застосування: на неспеціалізоване (для викладання всіх або кількох навчальних дисциплін) та спеціалізоване (для викладання конкретної навчальної дисципліни). Зокрема для викладання англійської мови може застосовуватись як неспеціалізоване, так і спеціалізоване програмне забезпечення. Прикладом застосування неспеціалізованого програмного забезпечення може бути створення презентацій у програмі *Power*

Point, текстових документів з використанням текстового редактора *Word*. Зразком застосування спеціалізованого програмного забезпечення є використання *CD* дисків до підручника для прослуховування матеріалу, використання електронного словника *ABBYY Lingua*, у якому, окрім безпосереднього перекладу слова, пропонується переглянути приклади його вживання. Популярність програм пояснюється легкістю оволодіння навичками роботи, можливістю використання різноманітних матеріалів залежно від рівня знань. Так, *довідкове програмне забезпечення* — це наявність мультимедійного змісту, спеціальних навігаційних механізмів та відсутність попередньо визначеного шляху ознайомлення з інформацією, тобто можливість опрацювати її у будь-якій необхідній послідовності, а також включення певних видів навчальної діяльності (систем запитань-відповідей, інтерактивних елементів для закріплення знань). Навчальне програмне забезпечення — це діяльнісно зорієнтовані програми, що включають різновекторні системи запитань та відповідей, спрямованих на формування та вдосконалення цілої низки вмінь та навичок. Тренувальне програмне забезпечення — це програми для вдосконалення знань, умінь та навичок, що характеризуються одночасною наявністю значних блоків навчальної інформації та механізмів перевірки засвоєння знань.

Застосування освітнього програмного забезпечення за діапазоном застосування: неспеціалізоване (створення презентацій у *Power Point*, на зразок, створити презентацію у *Power Point* на тему «*Seasons*»); використання текстового редактора *Word* для створення різножанрових текстів, на зразок: використовуючи текстовий редактор *Word* напишіть есе на тему «*My favourite season*»); спеціалізоване (використання *CD* дисків до підручників, на зразок: прослухайте діалог та дайте відповіді на запитання); використання електронного словника *ABBYY Lingua*, на зразок: перекладіть текст, використовуючи електронний словник *ABBYY Lingua*).

За контентом освітній матеріал групуємо на довідковий та навчальний: словники (*Longman Dictionary (CD)*); граматичні довідники (*Round-up (CD)*); країнознавчі матеріали (*Unknown Great Britain (CD)*; *English Grammar Online*; *British Council*; *BBC Learning English*; *Lingua Leo*).

Таким чином, за допомогою освітнього програмного забезпечення з англійської мови у студентів формуються вміння й навички спілкуватися та взаємодіяти при обговоренні планів дій та способів виконання, слухати, коментувати, ставити запитання, використовувати мову для представлення ролей та досвіду, формувати послідовність ідей, почуттів, подій, мислення.

Серед спеціальних умінь і навичок формуються вміння проводити дослідження та експерименти з текстами творів різних жанрів. Також використовувати знання граматики, орфографії, пунктуації для написання творчих робіт. Для цього усі комп'ютери Університетського коледжу об'єднані в єдину мережу за допомогою серверу, доступ до якої є лише в будівлі коледжу. Така побудова мережі має суттєві переваги. На сервері можуть зберігатися практичні завдання до занять, мультимедійні заняття, архіви студентських робіт, що забезпечує зміст навчання англійської мови та форми проведення спільних

навчальних проєктів, обмін повідомленнями.

Однак, більш зручним для роботи викладача і студентів є Інтранет і глобальна мережа Інтернет: є доступними для проведення спільних проєктів, віртуального спілкування, створення дискусійних груп за інтересами і потребами, виконання тестових завдань в мережі Університету *Moodle*. Глобальна мережа Інтернет надає студентам можливість застосувати глобальну мережу Інтернет для створення бази даних навчальних ресурсів, пошук інформації. Електронна пошта (*E-mail*) виступає середовищем для обговорень та переговорів, що дає студентам можливість використовувати електронну пошту в навчанні англійської мови: може бути обмін текстовими файлами, зображеннями, надсилання виконаних завдань викладачеві. Веб-сайт реалізує віртуальне представництво освітнього закладу в Інтернеті, його використання робить доступним студента коледжу до корисних ресурсів: словників, художньої літератури, країнознавчих матеріалів, підручників та онлайн-курсів. Відеоконференція є середовищем обміну аудіо- та відеоматеріалами, різними типами файлів, що надає можливість за допомогою спеціального обладнання двом або більше особам спілкуватися одночасно в режимі реального часу, на зразок: спілкування з носіями мови, участь у дискусіях.

Отже, застосування ІКТ для навчання англійської мови забезпечує вільний доступ викладачів та студентів до навчальних ресурсів, дає змогу працювати над спільними завданнями та знайомитися з різними культурами для вивчення англійської мови. Таким чином, ІКТ в навчанні іноземної мови докорінно змінюють організаційно-методичну структуру заняття, стимулюють викладача до використання найбільш прогресивних і раціональних форм і методів навчання. ІКТ у комплексі з іншими методами активного навчання підвищують процес сприйняття й обробки студентами навчальної інформації.

Подаємо моделі завдань для використання на практичних заняттях з англійської мови.

Lesson 1. Topic: Working life.

Aims:

- Expanding students' vocabulary;
- Improving students' reading skills;
- Developing their speaking skills;
- Practising listening for specific information.

Students should know: types of jobs and what they involve.

Students should be able: to talk about different jobs.

Start by asking students what jobs they have done/would like to do. Ask students to look at the pictures on the Smart board and say what jobs they can see. Drill for pronunciation. Students listen to the recording and repeat the words after the recorder.

Tell the students to look at the sentences and work out the meanings of the words in bold from the context. Students find definitions of the words in bold using the online ABBYY Lingua translator.

Task 1

- 1) It's very **competitive**. It's difficult to find a good job.
- 2) It's very **well-paid**. He gets £60,000 a year as well as bonus at the end of the

year.

3) It's quite **rewarding**. You really help people and that makes you feel good.

4) It's quite **insecure**. You are often self-employed or have a temporary contract and it's quite badly-paid.

5) You didn't have any **responsibility**. Once your day's finished, you don't have to worry about anything.

6) You need to be quite **creative**. You have to think of a lot of new ideas and new ways of doing things.

7) It's very **stressful**. You're under a lot of time pressure.

8) It's **physically demanding**. You have to be strong and fit.

9) It's very **varied**. You get to do lots of different things.

10) There's a lot of **paperwork** — writing reports, filling in forms, things like that.

Ask students to choose any three jobs from the pictures they have downloaded from the Internet on their mobile phones and describe them using adjectives from the bold. Students make up sentences and exchange them with the help

Tell students they are going to listen to a recording of a conversation between Ivan and Amanda about jobs. Give them a few seconds to read the questions on the Smart board and note down the answers as they listen to the recorder.

Students look at the sentences on the Smart board and try to guess the correct word from memory or prior knowledge. Students do an exercise individually and then exchange their copy-books, *play the recording and check the answers*.

Ask students to use the Internet and choose any job and describe it in as much detail as they can. Students' partner has to guess it.

Література

1. Андрієвська В.М., Олефіренко Н.В. Інформаційні технології і засоби навчання. [Електронний ресурс]: — 2010. — №2 (16). — Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.

2. Аносов І.П. Людина в Інтернет-технологічному освітньому процесі: до постановки проблеми // Педагогіка і психологія формувань творчої особистості: проблеми і пошуки. Збірник наукових праць. — Київ-Запоріжжя, 2002. — Вип. 24. — С. 33—139.

3. Бичкова Н. Основи використання відеофонограми та фонограми для навчання іноземних мов. — К.: Віпол, 1999. — Частина I. — 107 с.

4. Жалдак М. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання / М. Жалдак // Науковий часопис. — К.: НПУ ім. М. Драгоманова. 2005. — №9. — С. 3—14.

5. Жалдак М.І., Морзе Н.В., Рамський Ю.С. Двадцять років становлення і розвитку методичної системи навчання інформатики в школі та в педагогічному університеті // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2005. — №5. — С. 12—20.

6. Зубченко О.С. Характеристика сучасних мережених педагогічних технологій / О. Зубченко // Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітної конференції інституту педагогіки АПН України. — К.: Пед. думка, 2006. — Ч. I. — С. 35.

7. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій: навч. посіб. для студ. ВНЗ. — К.: Видавнича група ВНУ — 2008. — 350 с.

8. Харченко Ю.Ю. Використання ІКТ на уроках іноземної мови [Електронний ресурс]. — Режим доступу до статті: http://englishgerman75zp.blogspot.com/p/blog-page_9.html

9. Blamire R. Being on-line / Roger Blamire // Information technologies in schools: reasons and strategies for investment [Symposium Jurnal (Latvia) 8-10 July 1999]. — Council of Europe Publishing, 2000. — P. 59–73.

Чезганов С.А.

старший викладач

кафедри української мови та літератури

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК АКТУАЛЬНА СКЛАДОВА У МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

Анотація. У статті розглянуто актуальні проблеми викладання української мови як іноземної, зокрема впровадження у навчальний процес моделі, яка базується на виокремленні лінгвокультурної компоненти як засобу полегшення адаптації іноземних учнів до нового для них мовнокультурного середовища. З метою оптимізації навчального процесу пропонується впровадження методичних прийомів, які враховують спільне («універсальне») і специфічне для носіїв різних мов у механізмі породження і сприйняття ними української мови.

Ключові слова: лінгвокультурні компетенції, лінгвокультурна компонента, лінгвокультурний концепт, лінгвокультурема.

Сьогодні вирізняється мінливістю, складністю і насиченістю інформативного простору, у якому до суто професійних знань слід додавати інші знання і навички. Викладачі-мовники, розробляючи модель підготовки іноземних студентів, мають ретельно вивчити питання про те, що є спільним і специфічним для носіїв різних мов у механізмі породження і сприйняття української мови. Слід враховувати, що іноземні учні сприймають нову дійсність через призму своєї національної культури, в якій мовна складова посідає значне місце. Формування світогляду, зокрема загальнокультурного і мовного досвіду відбувається з перших дитячих кроків через специфічну фіксацію комплексу нових знань учнів про об'єкти дійсності, про зв'язки між ними, про закономірності цих стосунків. Втім, особливості національної культури не виключають існування універсальних загальнолюдських культур, серед яких чільне місце посідають лінгвокультурні компетенції. На нашу думку, саме на «універсальність» або спільність у світосприйнятті, пов'язану з єдиною для всього людства об'єктивною реальністю, викладачі-мовники повинні спиратись на початковому етапі викладання української мови іноземним учням. Такий підхід не тільки полегшує адаптацію студентів у новому мовнокультурному середовищі, але є необхідним і достатнім до поступового переходу до професійної підготовки засобами нової мови.